

Sahlström byggde nyckelharpa som Celibidache fick i present

När Sveriges Radios musikavdelning valde en nyckelharpa som present åt den rumänske dirigenten Sergiu Celibidache var det för att ge gästen ett minne av den levande svenska folkmusiken. Celibidache be- drivet sedan länge forskning i folk- musik, och under sitt besök här vi- sade han ett livligt intresse för den svenska, som han tidigare inte haft många tillfällen att bekanta sig med. Det var vid ett besök på radios mu- sikavdelning han fick veta att nyc- kelharpan är ett levande instrument, som flitigt spelas av folkmusiker i Uppland. Han fick lyssna på inspel- ningar som gjorts av Eric Sahlström och kunde också studera instrumen- tet i fråga. På musikavdelningen fanns nämligen en av de nyckelhar- por Eric Sahlström byggt. Det var den man gav åt Celibidache, sedan man frågat instrumentbyggaren om »v.

— Celibidache hade ingen aning om att vår folkmusik var så rik som den faktiskt är, säger intendent Ce- reon Brodin på Sveriges radio. Han blev väldigt imponerad av allt han fick lyssna på. Vi lät honom höra en mängd inspelningar och inte bara med nyckelharpa. Han fick bli ock- så lyssna till samernas jojkar. Och han fick höra folkmusik naturell. Vi bjöd hit spelmännen Nils Agenmark och Pähl-Olle, som spelade sitt hem- lands vilda toner. När vi sedan fick veta att Celibidache samlar på kons- tiga instrument, tyckte vi att nyckel- harpan var den rätta presenten som minne från Sverige.

— Är då nyckelharpan ett hel- Svenskt instrument?

Eric Sahlström, som är en av vårt lands förnämsta nyckelharpospelare och själv byggt femton nyckelharpor, är inte riktigt säker på instrumentets ursprung. Men länge har det funnits i Sverige, det vet han. I Härkeberga och österlövsta kyrkor i Uppland finns nyckelharpan på målningar från mitten av 1400-talet. Och äldre be- lägg för instrumentets existens finns inte på andra håll i Europa, även om det sägs att det var vallöner som tog instrumentet med sig hit till Upp- land på 1600-talet.

Nyckelharpan är ett stränginstru- ment med tangenter och spelas med stråke. Man spelar på tangenterna, som är försedda med stift. Dessa stift avkortar strängarna och ger därige- nom de olika tonerna. Den nyckel- harpa Eric Sahlström ärvde av sin farfar hade bara 26 tangenter och på den kunde han knappast spela mer än tre olika tonarter. Men Eric Sahl- ströft har steg för steg förbättrat sitt instrument. Det har fått 37 tangenter och därmed nästan alla tonarter, F- håll i locket i stället för ovala hål och därmed en bättre klang. Han har ock- så ändrat instrumentets form, gjort det lite bredare och litet tunnare. Botten förfärdigar han av lönn, de övriga läddelarna av gran.

— Äldre tiders nyckelharpor skars i ett enda stycke, så när som på loc- ket, som lades på i efterhand, men jag snickrar botten, lock och sargar och sätter sedan samman delarna, sä- ger instrumentmakaren. Det tar en vinter att bygga en nyckelharpa, åt- minstone när man är lantbrukare vid sidan om.

Eric Sahlström spelar nyckelharpa.

Eric Sahlströms nyckelharpa har fyra spelsträngar och sexton bordun- strängar eller resonanssträngar, som klingar med i musiken och gör den fylligare.

Nyckelharpan är inget lätt instru- ment. Den klingar sprött och vekt- men ändå rikt. Och i Uppland upp- lever den en renässans. Det finns minst 25 personer där som spelar nyckelharpa, även en del ungdomar, och Eric Sahlström komponerar fort- farande musik för sitt instrument.

Barbara

Katrineholms-Ku Tisdagen < november 196

TV-PROGRAMME 1
23 SEPT.

Lars Madséns gill-
! nämnda dato mottogs
siasm ute i bygderna,
bra kritik i bl. a. Dag-
ter och Stockholms-
Den kärnfriska svensk
utförd av uppländska s|
gjorde en angenäm om
andra program, enligt
massor med TV-tittari
blott signatur Ingham
i Kuriren som framhö
grammet inte passade
människor. Signaturen
alltså så förfärligt mo-
så att han anser sig l
över att TV visar n
fiolister. Detta bevisai
vederbörandes kunska|
bygdemusik inte står |
hög ståndpunkt, och a
alls yttrade sig i ärr
torde för hans egen de
kast. Jämret över att
met ifråga framfördes
sändningstid en sönda
någonting som skribei
är tämligen ensam om
En undersökning har
bevisat motsatsen! Sif